

Nr 141.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar om anslag för budgetåret 1951/52 till vissa skyddsarbeten å Uppsala domkyrka m. m.

(2:a avd.)

1:o) **Vissa skyddsarbeten å Uppsala domkyrka. Vissa brandskyddsåtgärder å Uppsala domkyrka m. m.** Kungl. Maj:t har i propositionen nr 1 under åttonde huvudtiteln (punkten 47, s. 42—45 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1951) föreslagit riksdagen att till Vissa skyddsarbeten å Uppsala domkyrka för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

Vidare har Kungl. Maj:t i propositionen nr 146 (punkten 1, s. 3—14 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 16 mars 1951) föreslagit riksdagen att dels godkänna vad föredragande statsrådet i nämnda statsrådsprotokoll förordat rörande bestridandet av kostnaderna för vissa skyddsarbeten samt vissa brandskyddsåtgärder å Uppsala domkyrka, dels ock till Vissa brandskyddsåtgärder å Uppsala domkyrka för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 474 000 kronor.

Vissa skyddsarbeten.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen 1949: 118 framlagda förslag har riksdagen till vissa skyddsarbeten å Uppsala domkyrka anvisat på tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1948/49 ett reservationsanslag av 118 000 kronor (etapp 1) och på riksstaten för budgetåret 1949/50 ett reservationsanslag av 220 000 kronor (etapp 2). Vidare har riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts i 1950 års åttonde huvudtitel, punkten 46, framlagda förslag till fortsatta skyddsarbeten för innevarande budgetår anvisat 290 000 kronor (etapp 3). Tredje etappens arbeten ha kostnadsberäknats till 390 000 kronor.

Skyddsarbetena utföras i huvudsaklig överensstämmelse med av professor emeritus Henrik Kreüger framlagda förslag och under iakttagande att en blivande restaurering av domkyrkan så litet som möjligt föregripes. Professor Kreüger utövar inseende över skyddsarbetena med biträde av civilingenjören Harry Kreuger.

Domkapitlet i Uppsala har hemställt om anvisande för nästa budgetår av 100 000 kronor för de fortsatta skyddsarbetena. Därvid har domkapitlet

åberopat en den 26 juni 1950 upprättad rapport över dittills utförda skyddsarbeten samt en skrivelse av den 7 september 1950 från professor Kreüger till domkapitlet angående fortsatt medelsanvisning.

Kreüger har bland annat uppgivit, att den för de två första etapperna beräknade kostnadssumman icke torde kunna hållas, även om en del besparingsåtgärder komme att vidtagas i det ursprungliga programmet. Enligt Kreüger torde därför ytterligare medel komma att erfordras, med utgångspunkt från prisnivån i september 1950 beräknade till cirka 100 000 kronor.

Till ifrågakvarande skyddsarbeten ha vidare av domkyrkans egna medel tillskjutits i runt tal 55 000 kronor, medan domkyrkoförsamlingen hittills icke lämnat något bidrag.

Brandskyddsåtgärder m. m.

Fråga om vidtagande av åtgärder för stärkande av brandskyddet i Uppsala domkyrka har länge varit aktuell. Det må sålunda erinras om att problemet på sin tid belystes i en av numera kanslirådet *E. Söderberg* på uppdrag av 1937 års domkyrkokommitté utarbetad, i oktober 1937 dagtecknad promemoria. Sedermera ha under årens lopp ytterligare utredningar och framställningar gjorts i ämnet; särskilt må nämnas tvenne av *Söderberg* upprättade promemorior av den 15 november 1947 och den 20 december 1948, vari denne utförligt redogjort för förefintliga brister i brandskyddshänseende beträffande domkyrkan och framhållit vikten av att snabba och energiska åtgärder vidtagas för att öka brandsäkerheten.

Sedan *Domkapitlet i Uppsala* i skrivelse den 3 maj 1949 föreslagit, att förnyad utredning om åtgärder i syfte att förbättra brandsäkerhetsförhållandena i Uppsala domkyrka snarast måtte äga rum, och domkapitlet sedermera till ecklesiastikdepartementet överlämnat, bland annat, en av *riksbrandinspektören* den 14 april 1949 avgiven promemoria i ämnet, uppdrog Kungl. Maj:t den 21 oktober 1949 dels åt professor Kreüger att verkställa utredning och utarbeta kostnadsförslag beträffande de byggnadstekniska frågor, som berördes i riksbrandsinspektörens promemoria, dels ock åt civilingenjören K. G. O. Lidforss och överingenjören F. M. Jacobsson att verkställa utredning och utarbeta kostnadsförslag i fråga om de åtgärder, som i samma promemoria föreslagits rörande de elektriska anläggningarna i domkyrkan, allt under iakttagande av att utredningarna begränsades till sådana omedelbart påkallade brandskyddsåtgärder, som kunde vidtagas utan föregripande av en blivande restaurering av domkyrkan. Sedan *Jacobsson* avlidit, uppdrog Kungl. Maj:t den 4 augusti 1950 åt överingenjören H. T. Brodin att jämte *Lidforss* slutföra ifrågakvarande utredningsarbete.

Den 5 maj 1950 överlämnade *Kreüger* till domkapitlet den av honom verkställda utredningen jämte kostnadsförslag. De av *Kreüger* förordade byggnadstekniska brandskyddsåtgärderna beräknades draga en kostnad av

444 000 kronor eller, därest takryttaren avlägsnades, vilket Kreüger för sin del av säkerhetsskäl ville förordna, 464 000 kronor. I anslutning härtill har *domkapitlet* i skrivelse den 17 augusti 1950 med godkännande av Kreügers förslag utom med avseende å takryttarens avlägsnande hemställt om anvisande av 444 000 kronor av statsmedel för ifrågavarande åtgärder. Över denna framställning ha remissyttranden avgivits av *riksbrandinspektören* den 13 januari 1951 och av *byggnadsstyrelsen* — efter hörande av *riksantikvarieämbetet* — den 20 februari 1951.

De av professor Kreüger förordade åtgärderna, vilka delvis sammanfalla med de av riksbrandinspektören i förutnämnda promemoria ifrågasatta, avse dels installerande av automatisk brandalarmanläggning, dels åtgärder för släckning (anordnande av fasta stigarledningar, brandposter och sprinklers) dels ock vissa byggnadstekniska åtgärder, såsom nytt brandsäkert bjälklag under orgeln, brandsektionering av vindarna och tornen, särskilda skyddsåtgärder beträffande takryttaren, anordnande av branddörrar och borttagande i största möjliga utsträckning av brandfarligt material samt åtgärder för underlättande av kyrkans utrymning genom bland annat upptagande av ny reservutgång och anordnande av utgående nederpartier å kyrkportarna.

Riksantikvarieämbetet har bland annat framhållit, att detaljerade förslag med ritningar till förbättring av anordningarna för kyrkans utrymning, höjande av orgelläktarens brandsäkerhet och till dragning av stigarledningar och elektriska ledningar böra utarbetas och underställas byggnadsstyrelsens och ämbetets prövning. Det är angeläget, att dessa anordningar även ur arkitektoniska och antikvariska synpunkter få bästa möjliga utformning. Förslagen böra därför utarbetas i samråd med lämplig arkitekt och konsthistoriker. Ämbetet finner nödvändigt, att arbetena hela tiden följas av kulturhistorisk kontrollant. Till bestridande av kostnaderna härför föreslås i kostnadsberäkningen infört ett belopp av förslagsvis 5 000 kronor.

Byggnadsstyrelsen har förordat vissa åtgärder utöver dem, som finnas upptagna i Kreügers förslag; merkostnaderna härför ha beräknats till 25 000 kronor.

I skrivelse den 17 juli 1950 framlade *överingenjören Brodin* och *civilingenjören Lidforss* resultatet av utredningen rörande de elektriska anläggningarna i domkyrkan i form av ett icke kostnadsberäknat entreprenadprogram, avsett att, sedan det granskats av vederbörande myndigheter, utlämnas till lämpliga elektriska entreprenörer för avgivande av anbud. Över förslaget ha remissyttranden avgivits av *domkapitlet* den 17 augusti 1950, *riksbrandinspektören* den 9 december 1950 och *byggnadsstyrelsen* den 13 februari 1951.

Sedermera har *domkapitlet* med överlämnande av två inom mellersta och norra Sveriges ångpanneförening uppgjorda kostnadsförslag för ifrågavarande elektriska anläggningar, upptagande en beräknad kostnad av tillhoppa 395 000 kronor, varav ett belopp av 17 292 kronor 50 öre utgör arvode till utredningsmännen — hemställt, att Kungl. Maj:t ville meddela beslut beträffande de sålunda beräknade anläggningskostnaderna för ifrågasatta kraft- och belysningsinstallationer i domkyrkan.

Förutom de angivna brandskyddsåtgärderna påkallas enligt under hand från församlingen lämnade uppgifter vidtagande inom en nära framtid av ytterligare två kostnadskrävande åtgärder beträffande domkyrkan, nämligen omläggning av värmesystemet — approximativt kostnadsberäknad till 800 000 kronor — och omläggning av svagströmsinstallationen, beträffande vilken några kostnadsuppgifter ej föreligga.

Frågan om kostnadsfördelningen.

Vid äskandet av anslagen till Vissa skyddsarbeten å Uppsala domkyrka hos 1949, 1950 och 1951 års riksdagar har föredragande statsrådet framhållit, att de föreslagna medelsanvisningarna finge betraktas som ett förskjutande från statens sida i avvaktan på ett avgörande om och i vad mån andra för domkyrkans bestånd ansvariga borde bidra till utgifterna för skyddsarbetena. Statsutskottet vid 1949 års riksdag (utl. nr 78) framhöll, att angivna spörsmål snarast möjligt borde göras till föremål för närmare utredning; det förefölle nämligen utskottet som om även vederbörande församling borde i skäligen utsträckning deltaga i berörda kostnader. Genom beslut den 6 maj 1949 uppdrog Kungl. Maj:t åt kammarkollegiet att verkställa den ifrågavarande utredningen. I sitt utlåtande 1950:174 uttalade sedermera statsutskottet, att det syntes utskottet angeläget, att utredningen bedreves så, att resultatet av densamma kunde föreläggas 1951 års riksdag. I skrivelse den 14 juni 1950 har kammarkollegiet framlagt resultatet av sin utredning.

Domkyrkosakkunniga ha i sitt betänkande med förslag angående domkyrkornas förvaltning och ekonomi (SOU 1949:63) ansett, att domkyrkoförsamlingarna, vilka få använda domkyrkorna som församlingskyrkor, böra lämna bidrag till underhållet. Med utgångspunkt från att församlingens bidrag skall motsvara ungefär vad församlingen, med beaktande av dess folkmängd och skattekraft, skulle haft att utgiva för en för församlingen avpassad kyrka med utrustning, föreslå de sakkunniga, att det *löpande underhållet* av de äldre domkyrkorna skall i den mån domkyrkans egna medel ej förslå bestridas lika av församlingen och staten, dock att församlingens andel begränsas att högst motsvara en utdebitering av 2 öre för skattekrona. De årliga anslagen till domkyrkornas underhåll böra be-

stämmas till så stora belopp, att även rätt omfattande reparationsarbeten må kunna bestridas av dessa anslag. För större restaureringsarbeten räkna de sakkunniga med engångsanslag liksom nu och förutsätta, att kostnaderna skola i främsta rummet bekostas av staten och församlingarna, men fördelningen av kostnaderna får bestämmas för varje gång.

Domkyrkoförsamlingen i Uppsala har beträffande de sakkunnigas förslag funnit otillfredsställande, att frågan om församlingens ansvar för kommande större restaurerings- eller reparationsarbeten skjutits på framtiden, och i stället föreslagit, att församlingens årliga bidrag i domkyrkans stat upptages till ett belopp, motsvarande 2 öre per skattekrona. Vad därutöver erfordras för täckande av domkyrkans utgifter — såväl för mera löpande underhåll som för större restaureringsarbeten — skall utgå av statsmedel, utan att det därför behöver stadgas, att staten årligen skall bidraga med minst samma belopp som församlingen.

Beträffande därefter frågan om bestridandet av kostnaderna för de redan utförda och nu pågående skyddsarbetena har domkyrkoförsamlingen förklarat, att den ej känner sig förpliktad och ej heller är villig att delta i kostnaderna härför, när varken domkapitlet eller statsmakterna upptagit något samråd med församlingen eller berett den tillfälle att yttra sig i frågan.

Domkapitlet i Uppsala har med hänsyn till församlingens ståndpunkt ansett kostnaderna för skyddsarbetena böra slutligt gäldas av statsmedel.

Kammarkollegiet erinrar i sin förutnämnda utredning, att det icke existerar någon laglig skyldighet för församlingen att ekonomiskt medverka till arbetenas utförande, men kollegiet anser det överensstämma med rättvisa och billighet, att församlingen lämnar bidrag. De företagna skyddsarbetena hade otvivelaktigt varit behövliga för kyrkobyggnadens bevarande för förfall och sålunda av utomordentlig betydelse för möjliggörande av gudstjänsternas fortsatta uppehållande inom församlingen. De hade även varit nödvändiga för undvikande av olyckshändelser, som kunnat drabba kyrkobesökare, och sålunda till direkt gagn för församlingens medlemmar. Det vore därför ägnat att förvåna, att församlingen ansett sig böra vägra att ekonomiskt medverka till arbetenas utförande.

Gentemot församlingens motivering för sin avvisande hållning, nämligen att något samråd med församlingen beträffande dessa arbeten icke skett, har kollegiet erinrat, att Uppsala vid sidan av domkapitlet, som handhar förvaltningen av domkyrkan, inrättats en s. k. domkyrkonämnd, bestående av representanter för domkapitlet och församlingen. Det ålåge bland annat denna nämnd att bereda ärenden rörande förvaltning, vård och underhåll av domkyrkobyggnaden, innan ärendena föredroges i domkapitlet. Även om domkyrkonämnden icke fått den betydelse för samarbetet mellan för-

samlingen och domkapitlet beträffande domkyrkan, som från början avsetts, torde dock vid denna beredning församlingens synpunkter på de föreliggande frågorna kunnat framföras.

Kollegiet anser, att församlingen, som hittills icke lämnat något årligt bidrag till domkyrkans underhåll, åtminstone bör deltaga i kostnaden för skyddsarbetena med det belopp, varmed församlingen i anledning av domkyrkosakkunnigas förslag ansett sig böra bidraga till domkyrkans underhåll, eller motsvarande en utdebitering av 2 öre per skattekrona. För tiden 1938—1949 skulle detta utgöra ett belopp av 206 835 kronor.

Efter vissa överläggningar dels i ecklesiastikdepartementet med representanter för Uppsala domkyrkoförsamling rörande bestridandet av kostnaderna för skyddsarbetena och brandskyddsåtgärderna m. m. och dels med chefen för finansdepartementet har inom ecklesiastikdepartementet upprättats en *promemoria* i ämnet, vilken remitterats till domkyrkoförsamlingen och domkapitlet för yttranden. Promemorian utmynnar i följande förslag:

1) Staten påtager sig hela kostnaden för redan utförda och nu pågående provisoriska skyddsarbeten samt för de såsom »vissa andra brandskyddsåtgärder» betecknade arbetena.

2) Församlingen svarar helt för erforderlig omläggning av starkströms- och svagströmsinstallationerna samt för omläggning av värmesystemet.

3) I övrigt skall i fråga om domkyrkoförsamlingens bidrag till det framtida underhållet av Uppsala domkyrka — varvid avses såväl mera normalt löpande underhåll som större reparations- och restaureringsarbeten — gälla vad som vid ett ställningstagande till domkyrkosakkunnigas förslag härutinnan kan komma att föreskrivas för övriga jämförliga domkyrkor.

Kyrkofullmäktige ha framhållit, att vad i punkterna 1 och 2 i promemorian föreslagits överensstämmer med församlingens uppfattning, att statsmakterna böra svara för själva byggnadsmonumentets bestånd och församlingen för de kostnader, som höra samman med domkyrkans användning som gudstjänstlokal. I överensstämmelse härmed förklara sig kyrkofullmäktige beredda att helt bestrida kostnaderna för erforderlig omläggning av starkströms- och svagströmsinstallationerna samt för omläggning av värmesystemet. Fullmäktige ha vidare anfört bland annat följande.

Församlingen utgår emellertid från, *dels* att staten, å sin sida, påtager sig hela kostnaden för redan utförda och nu pågående samt ännu återstående skyddsarbeten ävensom för vissa andra såsom brandskyddsåtgärder betecknade arbeten, *dels* att domkyrkoförsamlingens bidrag till det framtida underhållet av Uppsala domkyrka — varvid avses såväl mera normalt löpande underhåll som större reparations- och restaureringsarbeten — icke skall komma att överskrida det årliga bidrag till domkyrkan, som församlingen föreslagit i sitt yttrande över domkyrkosakkunnigas betänkande, d. v. s. två öre per skattekrona, utan att vad därutöver fordras skall utgå av statsmedel. Därest

annan norm för församlingens bidrag skulle angivas i den lag om domkyrkornas förvaltning och ekonomi, som förutsättes i en nära framtid bliva antagen, måste församlingen i vart fall, under hänvisning till av kammarkollegium gjorda och av statsmakterna såväl som av församlingen godtagna principuttalanden kräva dragandet av en bestämd gränslinje för dess bidragsskyldighet, innebärande att församlingen icke skall behöva vidkännas kostnader för domkyrkan i vidare mån än vad som följer av dess användning som gudstjänstlokal.

Domkapitlet i Uppsala har intet att erinra mot det framlagda förslaget till kostnadsfördelning.

Föredragande statsrådet.

Föredragande statsrådet tillstyrker anvisande för nästa budgetår av 100 000 kronor till vissa skyddsarbeten å Uppsala domkyrka samtidigt som han förklarar sig förutsätta, att alla möjligheter till besparingar verkligen iakttagas i fortsättningen, så att krav på medelsanvisning även för budgetåret 1952/53 om möjligt icke behöver framkomma. — Efter att ha uttalat lämpligheten av att i ett sammanhang till behandling upptaga förutom frågan om de nu aktuella brandskyddsåtgärderna m. m. även den alltjämt öppna frågan om bestridandet av kostnaderna för vissa skyddsarbeten å domkyrkan har statsrådet anfört i huvudsak följande.

Nämnda skyddsarbeten ha otvivelaktigt varit av direkt betydelse för gudstjänstlivet inom församlingen. Till den övervägande delen torde dock arbetena få betraktas såsom betingade av kyrkans egenskap av domkyrka och nationell monumentalbyggnad. Att i betraktande härav staten näppeligen kunde undandraga sig en mycket väsentlig del av kostnaderna synes självklart, men det kunde å andra sidan icke anses orimligt eller oskäligt om man ansåge, att församlingen borde lämna visst bidrag till kostnaderna, detta icke minst med hänsyn till att församlingen hitintills icke på något sätt bidragit ens till det löpande underhållet av domkyrkan. Jag skulle sålunda icke hyst några betänkligheter i och för sig mot att föreslå en uppdelning av kostnaderna mellan staten och församlingen, därest denna kostnadsfråga kunnat bedömas isolerat för sig. De ytterligare avsevärda kostnader, som nu anmäla sig, göra emellertid en omprövning av hela frågan nödvändig.

Enligt hittills för liknande fall merendels tillämpade principer synes omläggningen av starkströms- och svagströmsinstallationerna samt av värme-systemet närmast vara av beskaffenhet att böra ombesörjas och bekostas av församlingen. De utgifter, som härigenom skulle komma att åsamkas församlingen under en närmare framtid, torde approximativt kunna beräknas uppgå till betydligt över 1 000 000 kronor. Med hänsyn till dessa avsevärda kostnader har det synt mig, att staten icke skäligen bör fullfölja anspråken på att församlingen nu i efterhand skulle bidra till skyddsarbetena, utan torde kostnaderna för dessa böra stanna på statsverket och detta givetvis även till den del de avse arbeten, som ännu icke påbörjats och vartill medel ännu icke anvisats. Även det av domkyrkans egna medel tillskjutna beloppet å i runt tal 55 000 kronor torde slutligt böra bestridas av statsmedel. Vidare synas de såsom »vissa andra brandskyddsåtgärder» betecknade arbetena till

så väsentlig del sammanhöra med övriga pågående skyddsarbeten och vara av så angelägen betydelse för bevarandet av domkyrkan som monumentalbyggnad, att även dessa kostnader lämpligen böra bestridas av statsmedel.

Såsom framgår av domkyrkoförsamlingens yttrande över departementspromemorian har församlingen för sin del accepterat en fördelning av nu ifrågakvarande kostnader efter de sålunda angivna linjerna.

Vad gäller det framtida underhållet av Uppsala domkyrka — varvid avses även det mera löpande normala underhållet som större reparations- och restaureringsarbeten — förutsätter jag, att kostnaderna härför skola gäldas enligt samma principer, som vid ett ställningstagande till domkyrkosakkunnigas förslag härutinnan kunna komma att genomföras beträffande övriga jämförliga domkyrkor. Detta synes även vara församlingens uppfattning; någon särställning i förhållande till övriga domkyrkor torde sålunda icke äsyftas av församlingen. Det är ännu för tidigt att yttra sig om hur principerna för fördelningen av kostnaderna för underhållet av domkyrkorna komma att utformas; här må endast framhållas, att när församlingen uttalar, att den icke bör vidkännas kostnader för domkyrkan i vidare mån än som följer av dess användning som gudstjänstlokal, detta synes nära överensstämma med de grundläggande principer, varpå domkyrkosakkunniga byggt sina förslag.

De övriga brandskyddsåtgärder, vilka enligt vad jag förordat böra bekostas av statsverket, ha av professor Kreüger kostnadsberäknats till 444 000 kronor eller, därest takryttaren avlägsnas, till 464 000 kronor. Därutöver har byggnadsstyrelsen rekommenderat vissa åtgärder till en beräknad ytterligare kostnad av 25 000 kronor, varjämte riksantikvarieämbetet förordat anvisande av 5 000 kronor för kulturhistorisk kontroll av arbetena. Jag har ansett mig kunna tillstyrka, att arbetena utföras i huvudsaklig enlighet med Kreügers förslag med däri av byggnadsstyrelsen förordade jämkningar. Liksom riksantikvarieämbetet anser jag, att takryttaren bör bibehållas och att arbetena böra följas av kulturhistorisk kontrollant. De sammanlagda kostnaderna beräknar jag sålunda till $(444\ 000 + 25\ 000 + 5\ 000 =)$ 474 000 kronor. Då det synes angeläget, att arbetena kunna igångsättas så snart som möjligt, torde de erforderliga medlen böra anvisas redan för nästa budgetår i form av ett särskilt reservationsanslag å nämnda belopp under rubriken Vissa brandskyddsåtgärder å Uppsala domkyrka.

Utskottet.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår påkallas vid sidan av redan utförda och pågående skyddsarbeten å Uppsala domkyrka vissa kostnadskrävande åtgärder för att stärka brandskyddet i kyrkan, nämligen omläggning av starkströmsinstallationen och vissa andra, främst byggnadstekniska, brandskyddsåtgärder, varjämte föreligger ett starkt behov av ny värmeanläggning och omläggning även av svagströmsinstallationen. Utskottet är ense med föredragande statsrådet om lämpligheten av att i ett sammanhang till behandling upptaga såväl nämnda spørsmål som frågan om bestridandet av kostnaderna för skyddsarbetena.

Utskottet har uppmärksammat, att Uppsala domkyrkoförsamling hittills icke lämnat något bidrag ens till det löpande underhållet av domkyrkan. Med hänsyn härtill och då de utförda skyddsarbetena å kyrkan otvivelaktigt varit av direkt betydelse för gudstjänstlivet inom församlingen, delar utskottet till fullo föredragande statsrådets uppfattning, att det rent principiellt icke vore orimligt eller oskäligt, om församlingen lämnade visst bidrag till bestridande av kostnaderna för dessa arbeten, och att man icke behöfde hysa några betänkligheter i och för sig mot att ifrågasätta en uppdelning av kostnaderna mellan staten och församlingen.

Av utredningen i ärendet synes framgå, att något samarbete mellan vederbörande statsmyndigheter och församlingen i denna viktiga fråga endast i mycket begränsad omfattning ägt rum. Utskottet, som finner detta förhållande beklagligt, anser det likväl icke utgöra tillräckligt skäl för den helt avvisande hållning till varje deltagande i kostnaderna, som församlingen intagit och som utskottet i likhet med kammarkollegiet finner ägnad att väcka förvåning.

I enlighet med statsrådets förslag och församlingens åtagande synes omläggningen av starkströms- och svagströmsinstallationerna samt av värmesystemet böra ombesörjas och bekostas av församlingen; denna kommer härigenom att under en närmare framtid åsamkas utgifter, vilka statsrådet ansett approximativt kunna uppskattas till betydligt över 1 000 000 kronor. Givetvis måste dessa väntade avsevärda utgifter för församlingen tagas i beaktande, då det gäller att bedöma frågan om församlingens bidrag till bestridandet av kostnaderna för skyddsarbetena. Utskottet har vid sina överväganden i frågan funnit goda skäl tala för statsrådets uppfattning, att staten på grund av församlingens ifrågavarande åtaganden icke skäligen bör fullfölja anspråken på att församlingen nu i efterhand skall bidra till skyddsarbetena, utan att kostnaderna för dessa böra stanna på statsverket och detta givetvis även till den del de avse arbeten, som ännu icke påbörjats och vartill medel ännu icke anvisats. Utskottet har därför med hänsyn till de föreliggande omständigheterna icke ansett sig böra framställa erinran mot vad statsrådet sålunda föreslagit. I anslutning härtill tillstyrker utskottet, att i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag till vissa skyddsarbeten å Uppsala domkyrka för nästa budgetår anvisas ett belopp av 100 000 kronor. Samtidigt vill emellertid utskottet understryka statsrådets uttalande, att alla möjligheter till besparingar verkligen iakttagas under de fortsatta arbetena, så att krav på ytterligare medelsanvisning om möjligt icke behöva framkomma.

Statsrådet har ansett, att även det av domkyrkans egna medel tillskjutna beloppet å i runt tal 55 000 kronor slutligt borde bestridas av statsmedel. I anledning härav får utskottet för sin del uttala, att, såvitt av den före-

liggande utredningen kan bedömas, tillräckliga skäl icke synas föreligga för att staten skulle återbetala nämnda belopp till domkyrkan.

På av föredragande statsrådet anförda skäl anser utskottet de såsom »vissa andra brandskyddsåtgärder» betecknade arbetena böra bestridas av statsmedel. Mot de gjorda kostnadsberäkningarna har utskottet icke funnit anledning till erinran och tillstyrker därför, att till nämnda ändamål i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag för nästa budgetår anvisas ett reservationsanslag av 474 000 kronor.

Med anledning av vad domkyrkoförsamlingen i sitt remissyttrande anført rörande det framtida underhållet av Uppsala domkyrka — såväl det löpande normala underhållet som större reparations- och restaureringsarbeten — vill utskottet liksom statsrådet uttala, att kostnaderna härför skola gäldas enligt samma principer, som i anledning av domkyrkosakkunnigas förslag kunna komma att genomföras beträffande övriga jämförliga domkyrkor; någon särställning i förhållande till dessa kan sålunda icke påräknas för Uppsala domkyrkas vidkommande. Hur dessa principer skola närmare utformas får bli beroende av statsmakternas prövning framdeles.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna vad utskottet förordat rörande bestridandet av kostnaderna för vissa skyddsarbeten samt vissa brandskyddsåtgärder å Uppsala domkyrka,

b) till *Vissa skyddsarbeten å Uppsala domkyrka* för budgetåret 1951/52 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor,

c) till *Vissa brandskyddsåtgärder å Uppsala domkyrka* för budgetåret 1951/52 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 474 000 kronor.

2:o) **Ombyggnad av domkapitelshuset i Västerås m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts i propositionen nr 146 (punkt 2, s. 14—18) framlagda förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till *Ombyggnad av domkapitelshuset i Västerås m. m.* för budgetåret 1951/52 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 55 000 kronor;

b) medgiva att ur kyrkofonden må till samma ändamål likaledes utgå ett belopp av 55 000 kronor.

Stockholm den 11 maj 1951.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Närvarande: se under utlåtandet nr 142.